דף צפייה: מהתגוננות להכרזה: מאי 1948

יחידה 6 · מהמנדט למדינה · ❓ איך הפך היישוב בתוך שישה שבועות ממי שמתגונן למי שמכריז על מדינה?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: מלחמת העצמאות - תוכנית ד והכרזת העצמאות

⏱️ 3:19 דקות · youtube.com/watch?v=YqxcsT-blAg

א לפני הצפייה ובמהלכה

🧠 לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. מבצע נחשון פתח את הדרך לירושלים לצמיתות.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. ההחלטה להכריז על המדינה הייתה פה אחד וללא התלבטות.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. ההכרזה ביטלה את מגבלות העלייה של הספר הלבן.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. מיד לאחר ההכרזה פלשו צבאות ערב.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- מה השתנה בתוכנית ד׳ לעומת שיטת השיירות
- מה עשה בן־גוריון כדי לפרוץ את הדרך לירושלים
- מה ייחד את הקרבות בגוש עציון
- מה היו השיקולים בהתלבטות על ההכרזה
- מה השתנה מיד אחרי ההכרזה

1. ⏸️ אחרי מבצע נחשון: אם ההצלחה הייתה זמנית – מדוע נחשב המבצע למפנה?

_____

_____

2. ⏸️ אחרי גוש עציון: מה מלמדת עמידת המגינים על רוח התקופה? (דיון בכבוד)

_____

_____

3. ⏸️ אחרי ההתלבטות בשבוע האחרון: מה הסיכון בהכרזה ומה הסיכון בהמתנה?

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. מה הייתה מטרת מבצע נחשון?

א. לפרוץ את הדרך לירושלים | ב. לכבוש את עזה | ג. להגן על חיפה

2. באיזה תאריך הוכרזה המדינה?

א. 29 בנובמבר 1947 | ב. 14 במאי 1948 | ג. 1 באוגוסט 1948

3. מה קרה מיד אחרי ההכרזה?

א. הבריטים חזרו | ב. נחתם הסכם שלום | ג. צבאות מדינות ערב פלשו

רגיל

1. הסבירו מה היה החידוש בתוכנית ד׳.

2. ציינו שני שיקולים בעד הכרזה מיידית ושניים נגד.

3. מה שתי התוצאות המיידיות של ההכרזה לפי הסרטון?

אתגר

1. כיצד השפיעו ההצלחות באפריל–מאי 1948 על ההחלטה להכריז על המדינה?

2. הסבירו מדוע ניתן לראות בהכרזה 'הימור מחושב'.

ג ניתוח מקור משימה פעילה: מגילת העצמאות – למה ומה

קראו את העיבוד המקוצר מתוך מגילת העצמאות ונתחו אותו.

מקור: עיבוד מקוצר מתוך מגילת העצמאות של מדינת ישראל, ה' באייר תש"ח (14.5.1948)

בארץ ישראל קם העם היהודי; בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, ובה הוריש לעולם את ספר הספרים. לאחר שהוגלה, שמר לה אמונים ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב אליה. השואה שהתחוללה הוכיחה מחדש את ההכרח לפתור את בעיית העם היהודי על ידי חידוש מדינתו. ב־29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית. לפיכך נתכנסנו, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת העצרת, אנו מכריזים על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל. מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות, ותקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין.

1. מצאו שלושה נימוקים שהמגילה מביאה להקמת המדינה.

2. סווגו כל נימוק: היסטורי־דתי, בין־לאומי, הומניטרי/לאומי.

3. מצאו שני עקרונות שהמדינה מתחייבת להם.

4. הסבירו את הקשר בין המשפט 'פתוחה לעלייה יהודית' לבין הספר הלבן.

שאלה בסגנון בגרות

1. הסבר מה הייתה תוכנית ד', והצג שני שיקולים שעמדו בפני מנהלת העם בהחלטה אם להכריז על הקמת המדינה במאי 1948.

כרטיס יציאה · מהתגוננות להכרזה: מאי 1948

שם: _____ כיתה: _____

1. מהו מבצע נחשון?

2. ציינו נימוק אחד מתוך מגילת העצמאות להקמת המדינה.